

«(...) Aquell any no es va quedar embarassada cap dona. Això va continuar els anys següents fins que es va completar tota una generació sense que cap altra generació vingués al món. (...) Llevat de poquíssimes excepcions de reaccions violentes contra aquesta desgràcia arrasadora, que molt més endavant s'havia d'anomenar l'Edat Mitjana de la Matriu (*incendis d'edificis públics, destrucció de monuments i símbols nacionals, accions criminals contra persones que els atacants consideraven responsables dels seus mals*), la resta de gent, educats en la moderació, refrenaven la seva desesperació i limitaven a espais privats els esclats del pànic que a la nit els feia esquinçar els coixins amb les dents, o escriure cartes incoherents i forassenyades a Déu o al mal mateix, suplicant-li que retrocedís o amenaçant-lo amb un front de batalla segons l'exemple de Sant Jordi, hores i hores drets, quiets, inexpressius, mormolant antigues cançons nostàlgiques, o menjar-se aferrissadament les ungles fins a l'os o fer-se talls profunds en punts amagats i sensibles del cos fins que brollés tanta sang com calgués per satisfer l'exigència genital de sacrificis humans o de mortificacions, sempre darrere de portes tancades, amb les llums concentrades només en aquell punt encès, emblema de la matança despietada, sempre amb la mateixa música de caníbals acompanyant l'acte purificador, amb la immen-

sa taca de sang sempre en el mateix punt, de manera que amb el temps s'havia format a dins de cada casa una espècie d'altar al lavabo, al dormitori o a la cuina on cadascú trobava refugi i plenitud en aquells moments en què el cos ja no suportava més el pes d'aquell altre cos, amb molts caps i assedegat, immortal, ingovernable, singular, que es debat a dins de cada cos amb intencions extravagants i perverses. (...) Perquè la guerra que, amb breus intervals de treva enganyosa, feia més de mil anys que durava, havia adoptat els últims mesos una forma inapel·lable (*tot i que ja feia molt que no arribaven aquells «el curs de la batalla ens és favorable», «ens afaforeix la marxa dels combats» o «hem guanyat també la tercera guerra»*), i semblava dirigir-se cap a l'accelerada i fatal aproximació d'un final ja que de tots era sabut que el front del sud havia de caure qualsevol dia. Com la remissió, quasi pòstuma, que presenta durant un temps imprevisible una malaltia incurable que malgrat tot es declara de sobte sobre tot el territori devastat del cos, esgotat, arrencant la carn dels ossos en una explosió semblant a un desgavell orgànic total de les articulacions de la màquina humana (...) I quan un matí tothom es va assabentar dels suïcidis simultanis de dos generals, i un d'ells, per a més mal, davant dels seus soldats a l'hora de la revista matutina, ja ningú no va dubtar que l'exèrcit enemic travessaria la frontera en qualsevol moment, i que d'aquesta manera es tancaria una situació que mantenia en suspens tot un poble extenuat pels entrellaçaments de la seva pròpia història i incapaç de resistir les demandes insistents d'un egoisme instintiu i d'un menyspreu descontrolat però conscient de tot allò que contribuïa a la supervivència del país, cosa que era gairebé tant com

assassinar la pàtria amb premeditació i significava, ni més ni menys, que la idea de país ja havia desaparegut sense retorn a aquelles altures. La major part de la gent va començar a arrebregar tot allò que podien transportar i en poques hores es van formar processons monstruoses que es dirigien, com les rengleres obstinades de les formigues, cap al nord, en una atmosfera d'excursió d'escola de primària —al llarg de les columnes se'ls sentia tots cantar en cor, en un tumult generalitzat, i se'n veien molts que ballaven alegres al bell mig de la carretera, amb l'expressió a la cara de persones alliberades d'un pes enorme (*quin pes, tots ho sabien*). Era com si de sobte (*quan de fet el procés havia durat segles*) s'hagués produït un canvi radical, irreversible en el nucli racial de tota aquella gent després de l'anunci que el front del sud havia caigut, cosa que havia estat confirmada pel discurs del president de la República, el qual, amb un to greu que volia ser imposant (*com un antic emperador que mostrés, amb pollosa arrogància, la barraca esfondrada que ell anomena el seu Imperium mentre milers de cadells de tota mena li arrenquen amb les dents la porpra esquixada de merda i borden en cor l'himne nacional de la ciutat-reina que ara, depravada, Andròmaca impúdica, passa de llit en llit i sent insaciablement dins la seva vagina pretensiosa el gland d'acer dels nous amos de la Terra*), va recordar una vegada més l'obligació que tenia tothom de romandre fidel a l'herència del passat i el deure nacional de preservar almenys la dignitat del país. Aquells que van sentir el discurs presidencial (*perquè no van ser pocs els que van apagar l'aparell*) van dedicar els pitjors penjaments al president, al seu discurs i al país incitant fins i tot les criatures a repetir en cadència les

injúries i picant tots plegats de mans. Velles que havien vist innombrables vegades esdeveniments d'aquesta mena, que havien viscut massacres, ciutats assaltades, èxodes, invasions de bàrbars o de civilitzats de tota mena, persecucions i sotmetiments, ciutats florents, boscos espessos i planes fecundes cremant com torxes sense que res no quedés en peu del treball de tantes generacions, nenes violades a les cases en ruïnes deu i vint vegades en una hora per soldats desfermats i després esventrades a cops de baioneta, nadons decapitats al vol d'un cop d'espasa o metrallats a boca de canó als braços de la mare, famílies expulsades de casa i delmades per les descàrregues en sèrie com tórtors —«i tots, fills dels seus pares, mullers dels seus esposos, amics dels seus amics, i d'altres per la sang reunits, amb gran dolor eren separats»—, i nois amb pèl moixí creixent a la pitrera, amb el llamp de Zeus en tota la seva força concentrat en aquells òrgans que participen de la més poderosa exaltació dels sentits, que eren arrengrerats en grups de cinquanta davant dels escamots d'execució amb l'únic objectiu d'anorrear en ells la semença de la vida i tenyir les aigües de sang com roses vermelles, persones enfollides per desgràcies insuportables, amarades de llàgrimes, corrent per aquí i per allà, udolant com xacals i esqueixant-se les galtes en el vertigen implacable on es revela aquella buidor ardent que és la vida, en el malson de la transgressió d'aquell límit que la fa tan insuportable com un grapat de brases enceses a la boca, velles de qui ningú no sabia l'edat i elles tampoc, que eren transportades com relíquies de sants molt antics i anònims dalt del sostre dels cotxes, en lloc d'alçar la mà per persignar-se escoltant les crides angoixades del president de la República, es van escopir al

palmell i van fer totes alhora, brandant el cap, amb el posat entès, el gest que fan els homes, petits o grans, amb la mà dreta per designar algú a qui se li ha estovat el cervell de tant pelar-se-la. (...) I mentrestant, res ja no podia romandre secret, i les notícies, tot i que eren confuses i contradictòries, provocant entre la població onades d'exaltació que s'anul·laven l'una a l'altra, no portaven mai ni un bri d'optimisme, al contrari, les esperances minvaven sense parar (*en aquells instants res no era més vague que la paraula esperança, ni res més obscur que el seu significat*), fins al dia que es va saber que el front oriental també havia caigut, i això va acabar d'accelerar el moviment de conjunt cap al nord; en el caos general, aquest moviment hi tenia el seu lloc, perquè era un moviment de pura desesperació on es barrejaven tendències a l'autodestrucció i a l'autoconservació ja que per bé que el país estigués encerclat per totes bandes, hi havia els cims de les muntanyes del nord que oferien durant un temps la il·lusió consoladora d'un refugi inexpugnable, però com que no hi havia cap accés al mar, la sensació sobtada d'asfíxia, de cul de sac, de parany, de tancament, d'encerclament, d'ofec va fer que les poblacions, tant les que s'havien quedat a casa com les que havien envaït totes les dreteres cap a les muntanyes, es gressin interiorment fins a l'instant que tots sense excepció es van aturar i van esperar, com qui prova d'adormir-se, mentre es remou sobre el llit en tots sentits a fi d'escapar de les causes de l'insomni, però sense deixar-lo de provocar amb exorcismes sense força i tràgicament inútils, i finalment, extenuat, panteixant, amb l'escuma de l'epilèpsia a la boca i el cervell aixecat com una navalla glaçada dins la mantega negra de la nit, s'atura, presoner del fil embo-

licat de la seva impotència, com lligat per ella, i ve aleshores com una anunciació, allò que hauria vingut abans, a la seva hora, si no hagués intentat, amb uns esforços desenfrenats, de fer que l'ànima s'escapés del seu martiri nocturn abans de ser sotmesa a la prova fins a les últimes extremitats. (...) En aquells instants només hi havia sensacions col·lectives. Tots plegats, com una sola ànima, sentien la necessitat d'abandonar-se a alguna cosa que se'ls llançaria a sobre per esgarrapar-los la pell amb marques indelebles, la necessitat de canviar de fe, de passar a una altra dimensió, de patir una metamorfosi total, renegar de la llengua, rebolcar-se en la vergonya i en la decadència, despullar-se davant de tothom i posar-se a dir i a fer coses que abans haurien considerat espantoses, ensumar mitjons bruts respirant molt profundament, matar els pares, destruir els objectes generadors de records, cremar els papers, viure l'espectacle més horrible d'ençà de la creació del món, lliurar-se a la bestialitat en aquell daltabaix espiritual d'éssers humans que ja no creuen en res d'allò que havia acumulat fins aquell dia la civilització, res de la qual ja no manté la confiança en res i tot allò que poden dir és que només desitgen una cosa, una gran catàstrofe amb ells a dintre, aquella mena de mal irremeiable que s'acompleix quan el cos, al cap de molts anys de malaltia silenciosa, és envaït pel doble rostre del pressentiment de la mort que fins aleshores actuava amb el mateix secret que la gestació artística, crebantat des de dintre per un sisme inqualificable que el dispersa en milers de milions de fragments cadascun dels quals isoladament no significa res, traient així a la superfície de les aigües aterrides de la carn aquell sol obscur, llum única, substància secreta, bellesa incerta, que

emergeix només amb l'ocasió d'aquestes desfetes amb la vocació exclusiva de contribuir a la descomposició sense treva d'un ordre perfecte, arquitectònic, lliurat irrevocablement a la lluentor devoradora del mirall que cap alè no entela i que gira sense fi al voltant de la nostra vida, reflectint-la desèrtica amb els miratges innumbrables de la il·lusió consoladora. Les ànimes de tots romanien immòbils mentre que els moviments més oposats se les disputaven en el mateix instant; a dins de totes es barrejaven «Vés a prendre pel sac, món dels collons, societat de merda, te'm pixo al cul, te la fotré ben endins, vella maricona, ja ho veuràs» i «De les meves passions múltiples i dels meus negres pecats, allibera'm, oh Trinitat indivisible, evidència única, illumina'm amb els teus raigs divins», de manera que totes les ganyotes, empenyent-se les unes a les altres, venien a imprimir-se damunt dels rostres, i en confonien fins a tal punt els trets que un testimoni que no compartís la seva pertorbació hauria pensat que l'atzucac del país era dins les ànimes dels seus habitants o que l'ànima de tots els seus habitants no era altra cosa que el seu propi atzucac. Perquè la transició d'un cicle històric a un altre havia esgotat l'últim dels seus moviments circulars. (...) I de la mateixa manera que una ànima es panseix i escup sang i suplica, en els seus moments de lucidesa, que l'abeurin amb una beguda tan forta que obliidi el seu martiri i no el senti, o que l'ajudin a acabar una hora més aviat per posar fi als seus suplicis perquè allò no és viure, de la mateixa manera tot el país sencer sentia precipitar-se damunt seu, dret i penetrant com una espasa, l'exèrcit estranger com una força capaç d'alliberar-lo d'aquell malson que era per a ell mateix, com una intervenció violenta i instantània dels metges sobre un